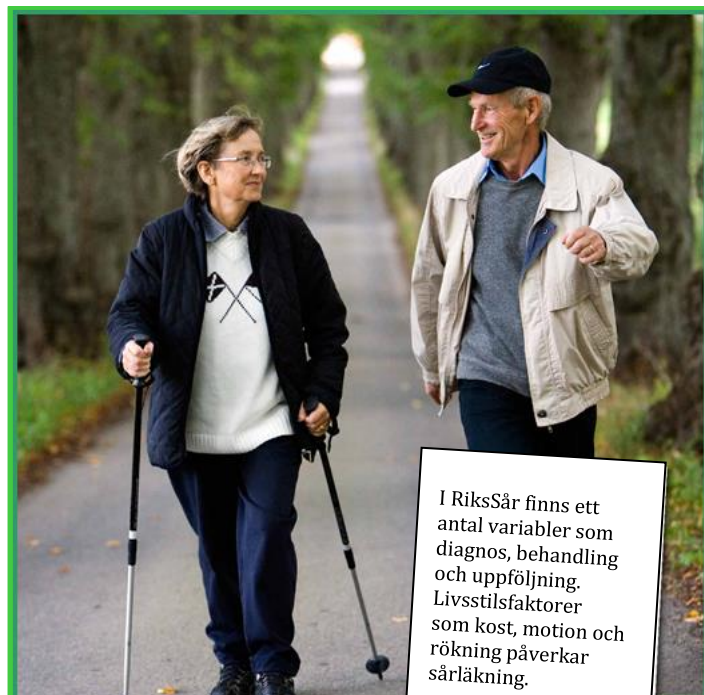

Ett register för svårläkta sår för dig som patient eller anhörig

www.rikssar.se

Innehållsförteckning

Svårläkta sår – vad innebär det?	sid 3
Vad är RiksSår	sid 3
Kontaktuppgifter	sid 4
Patientförening	sid 4
Vad kan du som patient göra? En check lista	sid 4
Lista över sårmyndigheter i Sverige	sid 5
Vilka resultat från RiksSår kan direkt användas för att förbättra omvårdnad och livskvalitet för dig med svårläkt sår	sid 7
<ul style="list-style-type: none"> • Minskad läkningstid • Minskad antibiotikabehandling • Smärta och smärtbehandling	
Vårdkostnader	sid 7
Vill du veta mer om RiksSår?	sid 7

Svårläkta sår – vad innebär det?

Tiotusentals svenskar lider av svårläkta sår, som kan ta månader och år att läka, om patienten inte får ett strukturerat omhändertagande med rätt diagnos och rätt behandling. Ju längre tid ett sår förblir obehandlat eller felbehandlat, desto längre tid tar sårhäkning. Sår som inte läkt inom 6 veckor kallas svårläkta sår.

Ditt svårläkta sår kan vara bensår, fotsår eller trycksår och det är viktigt att du tidigt får en diagnos så att underliggande orsaker till såret kan behandlas för snabb sårhäkning.

Det vanligaste är att såret beror på åderbräck, nedsatt cirkulation eller tryck. Såret kan också bero på sjukdomar som t.ex. diabetes eller reumatiska sjukdomar. Ovanlig orsak till sår är cellförändringar (hudtumörer).

Bidragande orsaker till svårläkta sår kan vara bensvullnad, stillasittande och rökning.

Svårläkta sår är så gott som alltid smärtsamma och det är angeläget att du får smärtlindrande medicin så fort som möjligt, vilket ger dig en bättre livskvalitet.

Vad är RiksSår?

RiksSår är till för dig som patient med svårläkta sår för att vi inom hälso- och sjukvården ska kunna ge dig den allra bästa behandlingen. Du kan fråga din behandlande läkare, sjuk- eller undersköterska om just ditt sår blivit registrerat.

RiksSår är ett nationellt kvalitetsregister, som har använts sedan 2009, där data för patienter med svårläkta sår registreras.

Detta underlättar för personal att få struktur på sitt arbete med sårbehandling och kommer dig som patient till godo i form av kontinuitet i behandlingen, snabbare sårhäkning och ökad livskvalitet.

Syftet med registret är att tillförsäkra dig som patient med svårläkt sår att få

- Rätt diagnos
- Optimal behandling
- Följa upp dig fram till sårhäkning

Vidare ska RiksSår

- Identifiera riskfaktorer för utebliven eller fördröjd sårhäkning

Genom att använda data från registret i flera forskningsstudier har vi kunnat visa på den omedelbara nyttan av registrering för diagnos, behandling och uppföljning med minskad läkningstid, adekvat antibiotikabehandling och ökad livskvalitet.

All data i RiksSår omfattas av Datainspektionens Personuppgiftslag (PUL) med samma sekretess som dina journaluppgifter.

Kontaktuppgifter

Om du har frågor, går det bra att höra av dig till RiksSår

Inger Jardevi
Patientföreträdare
inger.jardevi@rikssar.se
tel: 0731 43 98 15
Telefontid: Måndagar
kl. 13.00-16.00 och 18.00-19.00

Harry Hansson
Patientföreträdare
harry.hansson@rikssar.se
tel: 0731 43 97 22
Telefontid: Onsdagar
kl. 13.00-16.00 och 18.00-19.00

Anna Davnert, undersköterska
Regional koordinatör för RiksSår
anna.davnert@rikssar.se
tel: 0734 47 13 09

Nina Åkesson, distriktssköterska,
Nationell koordinatör för RiksSår
nina.akesson@rikssar.se
tel: 0734 47 13 46

Rut F Öien, distriktsläkare,
registerhållare för RiksSår
rut.oien@rikssar.se
tel: 0734 47 13 44

Patient- och anhörigförening

Hittills ha har det saknas en förening för patienter med svårläkta sår, vilket kan bero på att Sårerna behandlas inom en mängd olika vårdinstanser som primärvård, slutenvård, kommuner, sårbehandlingscenter och privata vårdgivare.

Vidare behandlas dessa patienter inom olika medicinska specialiteter pga. de underliggande, ofta cirkulatoriska, sjukdomarna. Patienterna med svårläkta sår har oftast hög ålder och majoriteten är kvinnor. En patientförening är under uppbyggnad. Den omfattar även anhöriga, som ofta tar ett stort ansvar för sårbehandlingen.

Vad kan du som patient med ett bensår, fotsår eller trycksår göra?

En checklista:

- 1 Har ditt sår inte läkt på 1-2 veckor sök vård på din vårdcentral.
- 2 Se till att få en diagnos på ditt sår och fråga om de har registrerat ditt sår hos RiksSår.
- 3 Har såret inte läkt med behandling på vårdcentral på 6 veckor klassas det som ett svårläkt sår, be om en remiss eller sök själv till en sårbehandlingscenter/sårsköterska.
- 4 Du har rätt att söka fritt i öppenvården i hela Sverige
- 5 Se gärna våra filmer på www.rikssar.se där du ser hur andra patienter fått hjälp.
- 6 Behöver du råd o stöd, tveka inte att ringa.

Lista över sårbehandlingsmottagningar i Sverige enligt SKLs ordning

Stockholms läns landsting	Sårcentrum Södersjukhuset 08-6163851
Landstinget i Uppsala län	Sårcentrum Akademiska sjukhuset 018-6112460
Landstinget Sörmland	Sårsköterska Eskilstuna Hudmottagningen 016-103846 Sårbehandlingsmottagning Mariefred Vårdcentral 0159-29013
Region Östergötland	Sårbehandlingsmottagning Universitetssjukhuset Linköping 010-1031954 Sårvårdsbehandlingsmottagning Vadstena Vårdcentral 010-1059830
Region Jönköpings län	Sårvårdsbehandlingsmottagning Tranås Vårdcentral 0410-69601
Region Kronoberg	Sårvårdsjuksköterska/Kirurgmottagning 0470-589720
Landstinget i Kalmar län	Sårteamet Kalmar Länssjukhuset Kalmar 0480-81982 ”Sårbehandlingsmottagning” sårjuksköterskor Hudkliniken Västervik sjukhus 0490-86369
Region Gotland	Diabetes- och endokrinologmottagningen Visby lasarett 0498-26 81 07
Landstinget Blekinge	Sårcentrum Blekinge Karlshamn 0454-733480 Sårcentrum Blekinge, Karlskrona 0455-735474 mail: sarcentrum@lblekinge.se
Region Skåne	Sårjuksköterska Kristina Månsen Kärlkirurgen Malmö 040-331060 Sårjuksköterska Ingela Jonsson Geriatriken Malmö 040-336646 Sårjuksköterska Katarina Frick geriatriken 040-337694 Hudkliniken Lund Dagvård 046-173947 Hässleholms sjukhus Ortopedmottagning Sårvård 0451-296470 Landskrona sårsköterska Katarina Kristiansson Medicinmottagning 0418-454000
Region Halland	Sårbehandlingsmottagning Kirurg kliniken Hallands sjukhus, Halmstad 035-131200 Ortopedmottagning Varberg Sårvårdsbehandlingsmottagning 0340-481250
Västra Götalandsregionen	Bensårcentrum Skövde 0500-431000
Landstinget i Värmland	Sårbehandlingsmottagning, Kirurgkliniken Sjukhus Karlstad 054-616521

Region Örebro län	Finns inget. Hänvisas till Hudkliniken universitets sjukhus Örebro.
Landstinget Västmanland	Sårmodtagning Infektionsmodtagningen Västerås sjukhus sårsköterska 021-173675
Landstinget Dalarna	Sårmodtagning Falu lasarett 023-490000
Region Gävleborg	
Landstinget Västernorrland	Ljus och sårbehandling/ Hudkliniken Sundsvall sjukhus 060-181292
Region Jämtland Härjedalen	Sårmodtagning Frösö Hälsocentral 063-142300 Sårmodtagning Torvalla Hälsocentral 063-142250
-	
Västerbottens läns landsting	Finns inget. Blir hänvisad till hudkliniken Umeå universitetssjukhus
Norrbottens läns landsting	Luleå, Sunderby sjukhus, hudkliniken 0920-282000

Vilka resultat från RiksSår kan direkt användas för att förbättra omvårdnad och livskvalitet för dig med svårsläkt sår

RiksSår har idag närmare 4000 registreringar, som täcker cirka en femtedel av de enheter i Sverige som behandlar patienter med svårsläkt sår och fördelar sig på primärvård 52%, sjukhusbunden vård 35% (främst hudkliniker), kommuner 8% och privata enheter 5%.

- **Minskad läkningstid**

I ett antal studier med data från RiksSår har visats att genom användandet av registret uppnår man en kvalitetssäkrad vård för patienter med svårsläkt sår.

Under åren 2009 till 2014 minskade läkningstiderna för registrerade patienter i hela RiksSår från 146 dagar till 53 dagar.

- **Minskad antibiotikabehandling**

Antibiotika används i mycket hög grad till patienter med svårsläkt sår. Oftast beror det på att det saknas kontinuitet i behandlingen, varför det sätts in antibiotika ”i onödan”.

Om såret börjar vätska mer eller bli illaluktande, är det bättre att lägga om såret oftare och använda s.k. antimikrobiella förband/sårprodukter. Då kan man i de flesta fall undvika antibiotika. En överförskrivning av antibiotika leder inte bara till

bakterieresistens utan påverkar upptaget av andra läkemedel, som patienter med svårsläkt sår tar och kan på ett negativt sätt påverka ditt välbefinnande. I en studie med data från RiksSår ser man att registrering i RiksSår kan minska onödig antibiotikaanvändning. Mellan åren 2009- 2012 sågs en tydlig minskning av antibiotikabehandling från 71% till 28% av de registrerade patienterna.

- **Smärta och smärtbehandling**

Smärta är ett stort problem för patienter med svårsläkt sår och påverkar i hög grad patientens livskvalitet på ett negativt sätt. Smärtan påverkar även sårhäkningsprocessen på ett negativt sätt. Smärta kan mätas med en s.k. VAS skala från 1 till 10, vilket görs vid varje registrering i RiksSår. Det är uppmärksammat att patienterna många gånger inte får den smärtbehandling, som de behöver.

Vårdkostnader

Förutom att svårsläkt sår ger ett stort lidande för den drabbade patienten, leder behandlingen till höga vårdkostnader. Data från RiksSår har visat att kostnaderna kan halveras genom att använda RiksSår som ett verktyg för att strukturera vården.

Kostnaderna för omlägningsmaterial utgör ung. 13% av den totala kostnaden medan personalkostnader för omläggningar/behandlingar utgör 87%.

Vill du veta mer om RiksSår?

- Gå in på hemsidan www.rikssar.se
- Se våra patientvideo
  - ” Inger berättar hur det känns att ha ett svårsläkt sår”
  - ” Resan genom ett svårsläkt sår och hur patienten själv bidrog till läkningen genom motion”

Publicerad 150920, justerad 160203 av patientföreträdare Inger Jardevi och Harry Hansson
RiksSårs styrgrupp genom registerhållare Rut F Öien, docent, distriktsläkare och ordförande i RiksSårs styrgrupp Åsa Boström, docent, dermatolog.